

Please note! This is a self-archived version of the original article.

Huom! Tämä on rinnakkaistalenne.

To cite this Article / Käytä viittauksessa alkuperäistä lähdettä:

Granlund, J. (2022) Mitä kuuluu, Tokasa-koulutus? Virke, 58(4). 30-31.

MITÄ KUULUU, TOKASA-KOULUTUS?

Reilu vuosi sitten Virkkeessä esiteltiin TOKASAA eli toiminnallisesti kaksikielistä sairaanhoitajakoulutusta. Ensimmäinen ryhmä on nyt jo lähes ensimmäisen ammattikorkeakouluvuotensa lopussa, ja on aika kysyä: Mitä kuuluu TOKASA?

Ajatuksena TOKASA-hankkeessa oli, että uudessa koulutuksessa maahan muuttaneet opiskelijat opiskelisivat rinnakkain sekä suomeksi että englanniksi niin, että suomen osuus kasvaisi opintojen loppua kohti. Lopulta kaikki saavuttaisivat sairaanhoitajalta vaadittavan B1-taitotason. Ensimmäinen kahdentoista opiskelijan ryhmä on nyt jo lähes ensimmäisen ammattikorkeakouluvuotensa lopussa.

Eriyttäminen on vaikeaa

TOKASAn ensimmäinen ryhmä valittiin Suomessa jo valmiiksi asuneiden hakijoiden joukosta. Kaikilla oli jo jonkin verran suomen kielen osaamista, mutta erot osoittautuivat suuriksi.

"Osa oli jo melkein siinä taitotasossa, jota työelämä vaatii, mutta osa oli vasta-alkajia", kertoo suomen kielen ja viestinnän lehtori **Päivi Suominen-Tontti**. "Ensimmäinen suomenkurssi pidettiin vielä yhtenä ryhmänä, nyt mutta toisen kurssin ryhmä on jo jaettu vasta-alkajiin ja enemmän osaaviin."

Koulutuksen alussa siis ajateltiin vielä, että opiskelijat olisi ollut mahdollista eriyttää opetuksen sisällä niin, että jokainen olisi voinut kehittyä omalla taitotasollaan eteenpäin. Se osoittautui liian vaikeaksi. "Kun opettaa yhtenäistä alkeisryhmää, kaikki tulee heille uutena ja opettaja voi ennustaa asioita, mutta TOKASAssa on niin kuin opiskelijat vilkuttaisivat minulle viittä eri valoa ja minun pitäisi osata vastata heille oikealla vastavärillä juuri oikeaan aikaan", suomen kielen opettaja **Maiju Paldan** kuvaa työtään.

Myös opiskelijat kokevat ryhmän jäsenten väliset erot hankaliksi: "Kaikilla on erilaiset ongelmat. Ymmärrän hyvin uutiset televisiosta, mutta en osaa puhua suomea. Pystyn lukemaan suo-

meksi hyvin, mutta kirjoittaminen on mahdollonta. Vaikka meillä olisi kaikilla sama taitotaso, vaikka B1, osaamme kaikki eri asioita", **Amir**, TOKASA-opiskelija kertoo.

Opintojen alussa jokaiselle opiskelijalle laadittiin henkilökohtaistamissuunnitelma, jossa otettiin huomioon esimerkiksi opiskelijan suomen kielen osaamisen taso. Opintojen etenemiseen vaikuttavat kuitenkin myös opiskelijoiden erilaiset elämäntilanteet, samoin heidän motivaationsa ja tapansa oppia.

"Uuden ammatillisen sisällön oppiminen yhtä aikaa uuden kielen kanssa on vaikeaa, kun emme ole enää 18-vuotiaita, vaan meillä on perheet ja lapsia", Amir kertoo. "Osa meistä pärjää suomeksi jo mainiosti, kuten minä, koska olen asunut Suomessa jo kauan. Ammatillisessa ympäristössä se ei välttämättä enää riitä, koska hoitotyössä asiakkaiden kanssa ei voi tehdä virheitä. Kielitaito pitäisi siis jotenkin rakentaa alusta alkaen uudelleen, koska vaikka olen opiskellut Suomessa jo yhden korkeakoulututkinnon ja opiskellut kieltä silloin, en ole käyttänyt suomea sen jälkeen."

Eriyttämisen ongelmia on alettu purkaa jakamalla opiskelijoita pareiksi tai pieniin ryhmiin saman verran osaavien kanssa. "Ryhmät asettavat itse oman tavoitteensa, tekevät yhdessä tehtäviä ja tapaavat opettajaa. Näin voidaan paremmin

vastata henkilökohtaisiin toiveisiin oppimiseen liittyen. Tämä vaatii runsaasti itseohjautuvuutta ja kykyä ottaa vastuuta omasta oppimisesta," Suominen-Tontti kuvaa.

Entäs integrointi?

TOKASAn suunnitteluvaiheessa pidettiin tärkeänä, että kaikkiin ammatillisiin opintoihin sisällytetään myös suomen opetusta. Suo-

Suomen
oppimisesta
harjoitteluissa
opiskelijoilla on vain
hyvää sanottavaa.

menopettaja onkin ollut mukana esimerkiksi hoitotyön harjoituksissa. Opiskelijat kaipaisivat kuitenkin enemmän: "Hakeuduin tähän koulutukseen juuri integroinnin takia. Olin kyllä skeptinen sen suhteen, miten se tullaan tekemään käytännössä", sanoo Amir. "Kun aloitin opinnot, odotin ohjelmalta enemmän integrointia", **Smriti**, toinen TOKASA-opiskelija jatkaa. "Odotin enemmän, koska haluan työskennellä Suomessa ja olin valmistautunut näkemään enemmän vaivaa, mutta nyt suomentunteja on liian vähän."

"Joissain kokonaisuuksissa opiskelijat on jaettu suomen taitotason mukaisiin ryhmiin myös hoitotyön harjoituksissa. Paremmiin osaat ovat hyötyneet siitä, kun taas heikommin osaavat ovat häiriintyneet suomen kuulemisesta samassa tilassa", Päivi Suominen-Tontti kuvaa integroinnin ongelmia käytännössä.

Omassa työssä epämukavuusalueelle asettuminen on ollut vaikeaa myös opettajille: "Hoitotyön opettajat ovat käyttäneet opetuksessaan lähes pelkästään englantia. Jo enemmän suomea osaavat, B1-tasoiset ovat kovin innostuneita esimerkiksi hoitotyön dokumentoinnissa harjoittelemaan myös suomeksi, mutta vähemmän osaavat ahdistuvat, kun eivät pysty seuraamaan esimerkkejä täydellisesti, ja opettaja vaihtaa helposti takaisin englantiin."

Maiju Paldan kuvaa integroinnin olevan yksisuuntaista: hoitotyön opettajilla ei ole aikaa eikä mahdollisuutta jakaa omaa asiantuntemustaan, ja Paldan on löytänyt itsensä opettamasta hoitotyön sisältöjä, koska opiskelijat kaipaavat niitä suomeksi. "Ratkaisu olisi edelleen se, että hoitotyön opettajalla olisi kielitietoinen ote. Suomen opettajalla ei voi olla yhtä paljon esimerkiksi hoitotyön sanaston tietämystä. Vika on siinä, että monissa paikoissa S2-opiskelijan kanssa työskentelyyn laitetaan aina S2-opettaja, vaikka juuri siinä tilanteessa joku muu opettaja voisi olla osaavampi ja parempi. Silloin myös S2-opettajan oma osaaminen jää hyödyntämättä."

Suomen oppimisesta harjoitteluissa opiskelijoilla on vain hyvää sanottavaa: "Ympäristöni ei ole suomenkielinen. Käyn tietysti kaupassa, ja puhun suomea, mutta haluaisin oppia enemmän. Harjoittelussa opin, koska ympäristö on suomenkielinen", kertoo **Hettie**, joka on asunut Suomessa viitisen vuotta. Smriti kuvaa suomen opiskelua jäävuoreksi: "Näen kyllä, missä sen huippu on, mutta sitten kun menee harjoittelemaan ja kaikki puhuvat eri murteilla, tuntuu

TOKASA-hankkeen opiskelijat
Hettie, Smriti ja Amir.

ylitsepäsemättömältä ja häkellyttävältä. On vaikeaa käsitellä omaa osaamattomuuttaan." Harjoittelussa vanhaskodissa Smritiä pelotti aluksi, mutta nopeasti ystävällinen työyhteisö auttoi.

Jatkossa

TOKASAn seuraava ryhmä aloittaa tammikuussa. Ryhmä on erilainen, sillä suurimman osan opiskelijoista odotetaan tulevan ulkomailta. Päivi Suominen-Tontti korostaa valintaprosessin tärkeyttä. Kielenoppiminen heterogeenisessä ryhmässä vaatii erityisesti epävarmuuden sietokykyä ja toleranssia sitä kohtaan, että ei ymmärrä kaikkea. Tämän pitäisi olla selvää sekä opiskelijoille että opettajille.

Myös Maiju Paldan jakaa saman ajatuksen: "Kieli on opiskelijoita jakava tekijä: osa opiskelijoista käyttää siihen paljon aikaa ja menestyy, saavuttaa tavoitteensa", hän sanoo. "Kaikilla pitäisi olla tunne jonkinlaisesta kielenhallinnasta ennen kuin he opiskelevat ammattisanoja kuten suojakäsine, joka on ihan älyttömän vaikea ja omituinen sana, jos ei tiedä suomen kielestä mitään. Helppo sana, jos on B1-taitotasolla!" **V**

TOKASAssa on tehty videoita erityisesti maahanmuuttajataustaisen opiskelijan työharjoittelun tueksi.

Videot ovat käyttökelpoinen väline myös kielitietoisuuden lisäämisessä ammatillisen koulutuksen työyhteisöissä:

[youtube.com/playlist?list=PL0xiVffhawMfr27EK67vd0tofHJfSu1gG](https://www.youtube.com/playlist?list=PL0xiVffhawMfr27EK67vd0tofHJfSu1gG)

Vinkki: videot löytyvät YouTubesta helposti myös hakemalla sanoilla **TOKASA soittolista**.